

SOCIALNA KULTURA

ETNOLOŠKA BRUCOVANJA KOT „RITES DE PASSAGE”

Prirejanje brucovanj je dokaz več za trditev, da pojav ritualov presega meje religije ali vaške ali plemenske skupnosti in da ima v sodobnem svetu še vedno pomembno in povsem določeno funkcijo. Prvotni pomen „običajev prehoda” je bil zavarovanje posameznika ali skupine pred zlimi nadnaravnimi silami med prehajanjem iz ene družbeno priznane življenjske faze v drugo. Etnološka brucovanja, ki jih že dobro desetletje prirejajo študentje Oddelka za etnologijo Ljubljanske Filozofske fakultete imajo seveda drugačen cilj; namenjena so v prvi vrsti medsebojnemu spoznavanju. Čeprav oblika in vsebina nista predpisani, pa omenjena brucovanja potekajo po enakem vzorcu. Začetek je vselej daljši ali krajši program, ki je vnaprej pripravljen. Skupina nastopajočih študentov višjih letnikov si razdeli vloge, ki v karikirani, zato pa toliko bolj sugestivni obliki prikazujejo novo okolje, v katerega vstopajo novinci (fakulteto, učitelje, vsebino študija in strokovne literature, snov predavanj ipd.). Vsebinska programa je namerno nekoliko agresivno priostrena; usmerjena je proti obstoječi hierarhiji, zato pa daje enkratno možnost skupinske sprostitve potlačenih občutkov, bodisi pozitivnih ali negativnih. Razpon „sporočila” sega vse od konkretnega in trivialnega do simboličnega.

Najpomembnejši del programa je sprejem „brucov” v študentovsko skupnost. „Iniciacija” temelji na premaganju težkih nalog v obliki odgovorov na zastavljena vprašanja. Tedaj ne manjka priložnosti za poudarjanje nevednosti novincev, ti se morajo obnašati kar se da ponižno in brez ugovorov sprejeti predpisano „kazen” (sajast odtis na čelo, kozarec neužitne pijače ipd.).

Jedilnik se prilagaja vsakokratnim finančnim in organizacijskim možnostim, vendar je vedno na mizi meso, ne manjka pa tudi vina. Skupno uživanje hrane je v simboličnem jeziku izraz medsebojne povezanosti. Večerja predstavlja fazo relativne umirjenosti in reda, seveda „novega” reda, kajti novinci so tedaj že sprejeti med ostale študente in se pomešajo mednje. Povezovalno funkcijo imata tudi petje in ples, ki sledita večerji.

Noša udeležencev se ne razlikje od vsakdanje, razen pri nastopajočih študentih, katerih obredna funkcija je s tem na zunaj še bolj poudarjena.

Značilnost entoloških brucovanj je njihova kontinuiteta, ki je bila doslej le enkrat prekinjena, in dejstvo, da se dogajajo vsakič drugje, večinoma zunaj Ljubljane. Začenjajo se ob večernih urah in po pravilu trajajo vso noč. Težnja po časni ločitvi od običajnega krajevnega in družbenega okolja je še močnejše poudarjena s tem, da so brucovanja interna.

Doslej so se zvrstila naslednja etnološka brucovanja:

- 1970/71 grad Podsmreka pri Višnji gori
- 1971/72 graščina Grimščice pri Bledu

- 1972/73 gostilna Jesih v Ljubljani
- 1973/74 jamarska koča v Logatcu
- 1974/75 gostilna na Šmarni gori
- 1975/76 gostilna na Polšniku
- 1976/77 Stari vrh nad Škofjo loko
- 1977/78 Žiri
- 1978/79 Podvolovljek
- 1979/80 Rožnik
- 1980/81 Filozofska fakulteta
- 1981/82 Celjski grad
- 1982/83 brucovanje je odpadlo
- 1983/84 planinski dom na Govejku nad Medvodami.

Podrobnejši študij brucovanj bi nam odkril še marsikaj o oblikah verbalnih in neverbalnih komunikacij in o sistemu vrednot, norm in simbolov v našem okolju. Brucovanja etnologov pa nam med drugim odkrivajo tudi, kako gledajo študentje na svojo stroko in na svoj bodoči poklic.

ZMAGO ŠMITEK

Kot vzorec pa k temu dopisu in seznamu etnoloških brucovanj dodajamo „scenarij” letošnjega brucovanja na Govejku. „Scenariji” se ponavadi kmalu pozabijo, tokrat pa ga bomo ohranili malo za šalo in malo za res.

POTEK DOGAJANJA NA BRUCOVANJU NA GOVEJEU 1983

1. Andreja umiri vse navzoče in jih pripravi na prihod Miklavža
2. Prihod Miklavža v skupino
3. Pozdravni govor in povabilo navzočim, da si ogledajo TV program
4. Začetek sporeda (Mare nastopi kot deček s piščalko, zvočni efekt)
5. Napoved TV sporeda (bere Mojca; Mare doda tablo z imenom; pri napovedi mladinske matineje Živ-žav pride „Šmitek” s torbo v sobo)
6. „Odprta meja” (bere Alenka, vmes reklama)
7. „Ljudje in zemlja” (Jure in Borut; intervju s starejšim kmetom)
8. „Želeli ste, poslušajte” (Alenka bere tekst; zbor vsi; Stipe spremlja)
9. „Pred izbiro poklica” (Borut prebere uvodni tekst; Mojca in Stipe)
10. „625 — PRIPRAVLJAMO SNEMAMO” (Alenka bere tekst; Jure; zvočni efekt)
11. „Naši slavni umetniki” (Alenka prebere tekst; Mojca razlaga, Borut, Drago i Mare igrajo; Jure prinese spričevalo)
12. Reklama
13. „Ne prezrite” (Alenka prebere tekst; Jure)
14. „Zrcalo tedna” (Jure prebere poročilo o kongresu)
15. „Cik-cak” (reklama; zvočni efekt)
16. „Zrno do zrna” (Mare prebere tekst; ostali sedijo za mizo pijejo in asistirajo; zvočni efekt za avizo)
17. „TV dnevnik” (Alenka bere poročila, vmes medklic Stipeta iz ozdaja)
18. „Vreme” (Jure prebere tekst; zvočni efekt za avizo)
19. „TV drama” (sodelujejo vsi; vmes reklama)

20. „Studio 2“ (Drago, Jure)
21. „Nočni kino“ (Mojca prebere kino spored)
22. „Mladi upi,“ (Stipe prebere nekaj paragrafov iz Križevačkih statutih)
23. „Konec sporeda“ (Alenka napove odpoved sporeda)
24. „Mare nastopi kot deček s piščalko; zvočni efekt)
25. Andreja spravi bruce na kolena
26. Prihod „predstojnika“ (zvočni efekt, zraven pojemo; Borut in Drago postavljata vprašanja za bruce; inciacije — pitje vina; blagoslov in darilo vsakemu brucu)
27. Večerja
28. Zabava

„CIK — CAK“

DA PROČ BO MRAZ, VAM NE POMAGA VIKAR,
PAČ PA LE TOPLI ŠALI FIRME FTIKAR!

Se priporočamo

Dr. Kovačiček priporoča!

DA BLIŽE TI BO NEEVROPSKI RAJ,
KUPUJ IN PIJ LE BUDDAH ČAJ!

Dobi se v vseh trgovinah

Založnik in knjigotržec v Ljubljani LEOPOLD SCHWENTNER sporoča, da so pri njegovi založbi izšli sledeči zbrani spisi tovarišice N. S.

1. THANK GOD I'M SLOVENIAN v broširani izdaji po dve kroni
2. THANK GOD I'M SLOVENIAN v elegantni vezavi tri krome in 20 vinarjev
3. in v krajši izvedbi z naslovom THANK GOD za 5 kron.

Gojite živinorejlo!

Prodajajte vaši živini redno Piccolijev redilni prešek REDIN za pitanje svinj.

REDIN pospešuje kostitvornost in požrljivost, poviša množino mleka in težo živine.--

Deset škatljic — kron pet.

Predstojnik cesarskokraljevske češke živinozdravniške visoke šole magister BOGATIN, priporoča vam REDIN.

NAPOVED SPOREDA

Dober večer, spoštovane gledalke in gledalci. Dovolite, da vam predstavimo nocojšnji televizijski spored, ki bo zaradi obilice aktualnih prispevkov nekoliko daljši kot običajno.

Najprej bo na sporedu OTROŠKA MATINEJA z naslovom ŽIV-ŽAV ali prihod predstojnika oddelka v službo.

Sledila bo oddaja ODPRTA MEJA — CONFINE APERTO iz studia Zamtes, nato ameriška poljudoznanstvena serija o zemljepisnih posebnostih z naslovom: POTOVANJE V SKRAJNOST ali TOPOGRAFIJA SLOVENIJE 20. STOLETJA. Sledila ji bo oddaja na isto temo; dokumentarna serija z naslovom DOLGO ISKANJE, tokrat iz Bele Krajine. Za mlade bruce bo potem na sporedu še ena poučna oddaja, ki je nastala ob obisku v etnografskem muzeju, z naslovom: ZVEZDE, KI NE UGASNEJO in takoj za njo PISANI SVET.

Sledil bo kratek premor.

DRUGI DEL VEČERNEGA SPOREDA BOMO PRIČELI Z ODDAJO „LJUDJE IN ZEMLJA“, ki ji bo sledila oddaja v živo iz serije ČAS, KI ŽIVI pod naslovom VOJNE SE NE KONČAJO NIKOLI — neposredni prenos z Oddelka za etnologijo Filozofske fakultete.

Sledila ji bo poučna zabavna glasbena oddaja ŽELELI STE — POSLUŠAJTE. Za njo bo na sporedu prispevek iz uredništva izobraževalnih oddaj pod naslovom PRED IZBIRO POKLICA in informativna oddaja 625 — PRIPRAVLJAMO, SNEMAMO. Za tem bo na sporedu oddaja KAKO IZ ZADREGE. Zvečer boste lahko prisluhnili prispevku iz glasbeno narodopisne redakcije z naslovom NAŠI SLAVNI UMETNIKI. Sledila bo oddaja NE PREZRITE in takoj nato tedenski pregled z naslovom ZRCALO TEDNA.

V nadaljevanju sporeda si boste lahko ogledali ameriško akcijsko nanizanko o življenju na oddelku za etnologijo z naslovom FANTJE Z AŠKERC STREETA, za njo pa oddajo iz izobraževalne serije LJUDJE GOVORIJO. Sledile ji bodo KULTURNE DIAGONALE, nato po krajšem PROPAGANDNEM bloku ZRNO DO ZRNA in TV DNEVNIK.

Po TV dnevniku si boste lahko z zanimanjem ogledali noviteto iz slovenske dramske zakladnice, TV dramo o izseljeništvu z naslovom THANK GOD I'M SLOVENIAN.

Za njo bo sledil aktualni pogovor v STUDIU 2. Pred oddajo MLADI UPI, bo na sporedu še NOČNI KINO, nato TV kviz z naslovom UGANKE MED NITKAMI, specialna oddaja za bruce in na koncu še celovečerna oddaja NAŠE SREČANJE!

Drage gledalke in gledalci, želimo Vam še naprej prijeten večer in dober sprejem.

Oddaja „ODPRTA MEJA — CONFINE APERTO“

Agencija ZAMTES nam sporoča, da je kolumbijski antropološki inštitut iz Bogote pričel s široko zasnovano raziskovalno akcijo z naslovom: VPLIV INDIJANSKIH ANGEL NA EVROPSKE NORMATIVE, katero bo vodil sodelavec sekretarja združenih narodov in bivši vodja kraljevske akademije bivšega voditelja Ugande Idi Amina, svetovno znani etnolog Bi. Ti.

Uslužbenka zveznega topografskega zavoda Slovenije M. F. je končno dala dovoljenje za prestop vseh meja.

Iz Greenwicha sporočajo, da so zaradi prenapetosti na obodu, ki so nastale vsled nenehnega valovanja določenih plasti, premaknili EKVATOR (ali po naše Ravnik) za približno 45 stopinj in pol proti severu. Predstavnik obalnih občin je izjavil, da to presega že vse meje.

Spoštovane gledalke in spoštovani gledalci, oddaja ODPRTA MEJA ali CONFINE ZAPERTO je tako končana. Nasvidenje prihodnjič!

oddaja „LJUDJE IN ZEMLJA“

Novinar I. Koren intervjuva starejšega kmeta.

I. K.: Dober dan! Ste sami doma?

Kmet: Ja seveda.

I. K.— Ste že dolgo na svetu?

Kmet: Ja, bo pa že, da premislim, kakšnih devetdeset let.

I. K.: Kakšna je bila vaša mati? Je bila lepa ženska?

Kmet: Bi se rad uženu?

I. K.: Kako živijo ljudje tukaj? Je to težko delo?

Kmet: Saj ne živijo več, so vsi pomrli.

I. K.: Vi ste bili mlinar. Kakšna je bila ta voda? Je bila hladna?

Kmet: Jaz pijem samo šnops.

I. K.: K vam so nosila mlada dekleta žito v mlin. So bile erotične dileme kdaj prisotne?

Kmet: Ja, seveda, „laufar“ mi je zmeraj dol padu na taspodn kamn.

I. K.: Poslušajmo nekaj glasbe iz studia.

Oddaja „ŽELELI STE, POSLUŠAJTE“

Alenka: Dragi materi, knjigohranilki, čestitajo za osebni praznik in ji želijo da bi sedaj še bolj skrbno nastopala v obrambi guttenbergove galaksije. Vsi njeni domači odjemalci.

zbor: Se že svita, bo den,

daj mi knjige, da grem.

Jest ti pa knjige ne dan,

k te preveč rada imam.

Nč ne de, nč ne stri,

če mi faks pogori,

samo da knjižnica ostane,

čjer moja Ingrid sedi.

Alenka: Dragemu atu, staremu atu, pradedu in čukumdedu Slavku čestitajo k še enemu novemu letu in mu želijo, da bi mu bila vsa Slovenija kar najbolj pokorna. Njegovih 6 sinov, 24 vnukov in 96 pravnukov.

zbor: Slavko moj povejte mi,

kje moja etnologija leži?

Tam na gornjem, gornjem štouki je,

zdaj ne moreš ti do nje.

Lestvico pristavil bom,
tja pod okno gori visoko,
tja pod okno gori visi, visoko,
da vidim etnologijo.

Alenka: Zlatomašniku Viktorju čestitajo in mu želijo, da bi ostal še naprej tako vdano zvest svojemu dušebrižniškemu poklicu in Boguvšečni ustanovi. Kdo, naj pa sam ugane.

zbor: Svet Viktor zgodaj jutraj vstane,
se prav lepo čedno umije,
vzame torbico pod rame,
in gre po poti ravne. In gre po poti ravne.

Ko pride tja v goščavo,
do faksa krivega in ravnega,
za predavanja pripravnega. Za predavanja pripravnega.

Svet Viktor reče: Pumagi Buh!
in bruci pravjo: Ti si gluh!

Alenka: Dragi teti Mojci, usmiljenki, ki je trenutno na okrevanju nekje na obali, želijo skorajšnje okrevanje in čim prejšnjo vrnitev sirote iz dečjega doma na Aškerčevi.

zbor: Mojcej, ah Mojcej, vzem še mene!
Boš vidva, boš vidva, da bom nauču se enkrat še.
Ne boš se jokava, ne boš me metava,
boš fejest poslušava, se zraven smejava.
Jest bom, pa nauču se!
Mojcej, le vzem še mene!

oddaja „PRED IZBIRO POKLICA“

Borut: Vsem zelencem, ki so brezglavo prestopili prag oddelka za etnologijo na filozofski fakulteti, posredujemo naslednjo oddajo z naslovom ŠTUDENTSKO ŽIVLJENJE V FILMSKIH FRESKAH zaradi boljše vizualizacije načina življenja na fakulteti. Še je čas za premislek.

Mojca
 študentje
 študentke
 bruc
 brucke
 nezadostno
 zadostno
 dobro
 prav dobro
 odlično
 odličnjak
 pred izpitom
 oklevanje pred prijavo k izpitu
 pogled na uro pred izpitom
 pri izpitu
 javni izpit
 doma, po izpitu
 poizpitna tolažba
 obisk gostilne po izpitu
 vsakoletni pogoji za vpis
 ponoven vpis v prvi letnik
 prizadevanja za pogojni vpis
 končno vpisan
 študijski program
 dekanat
 ko spodrsne odličnjaku
 življenje na faksu
 novinci na faksu
 v matinejo namesto na faks
 pustil je študij
 bife na poti na faks
 gostilna
 kelnarce
 konec zabave
 bruc major
 prisotni, ki se brani pijače
 po brucovanju
 spet na terenu
 tudi to je etnologija
 prvič na terenu
 etnološki teren moderne dobe
 težave moderne etnologije
 vsa leta študija
 študent in etnologija
 končno in predvsem pa
 bodimo odkriti

Stipe
 enajst veteranov
 sanjal sem o raju
 v gori raste zelen bor
 deviški vrelec
 quo vadis?
 veliko pričakovanje
 moje pesmi moje sanje
 čudež v Milanu
 daleč je sonce
 kogar bogovi ljubijo
 obsedno stanje
 med strahom in dolžnostjo
 nihalo groze
 prijateljsko prepričevanje
 morilci in priče
 obriši si solze, očka
 prišel bo moj dan
 sedmina
 deset zapovedi
 samo enkrat živiš
 sla po življenju
 točno opoldne
 veliki diktator
 dolga roka mafije
 tudi angelci noro vozijo
 vojna in mir
 zelena nevarnost
 mali greh
 ljubezen samo do polnoči
 poslednja postaja
 na svoji zemlji
 povest o dobrih ljudeh
 87. policijska postaja
 lev med gangsterji
 lopov, ki je prišel na večerjo
 99,5% mrtev
 klic divjine
 sin poglavarja Masajev
 velika avantura
 asfaltna džungla
 peklenska stolpnica
 peklenska steza Indianapolis
 Samson in Dalila
 vsi smo lopovi

oddaja „NE PREZRITE“

Alenka: Te dni je izšla pri založbi „Mašinopogonsk“ drobna knjižica z naslovom „Tristo in en žulj“, ki nam v teh stabilizacijskih časih daje navete za prosto gibanje brez mehanskih pripomočkov. Knjiga je delo več avtorjev. Uvodno študijo je napisal priznani sovjetski strokovnjak Ovsejan Damjanovič.

Tovariš Damjanovič. Kako to, da je prišlo do izida tega prepotrebne pripomočka?

Ovsejan: Seveda se giblje, kar je naravno in naravno, seveda pa potrebuje za to tako imenovana pohodna sredstva, brez katerih si danes ne moremo predstavljati gibanja.

Alenka: Vi ste v svoji študiji tudi opisali nekaj teh sredstev.

Ovsejan: Tole je čevelj, črevelj ali škarpet, kakor ga imenujemo po domače. Grajen je iz usnja. Navadno se uporablja goveja koža, lahko pa tudi svinjski boks.

Zanimivo pa je to, da je bil škarpet nekoč privilegij meščanstva.

No tole je tako imenovana superga. Ime izhaja iz latinske osnove super, kar pomeni NA, NAD, GOR in pripone GA, kar pomeni potem NA-GA, ČEZ-GA ali GOR-GA. Kot je razvidno, gre za športno obutev predvsem v borilnih športih.

No to pa je znani LAŠKI PODPLAT solidne izdelave. Danes jih ne izdelujejo več, kajti je bila zanj

potrebna večja mera preciznega dela. Kot vidimo so sodelovali pri izdelavi tudi znani kroparski kovači, ki so preko Baške grape tovorili žeblje za podkovanje laškega čevlja v Trst.

oddaja „625 — PRIPRAVLJAMO SNEMAMO“

Napovedovalka: Dober večer. V nocojšnji oddaji 625 smo vam pripravili odlomek iz domače serije, ki se trenutno snema v etnoloških studijih.

Ustvarjalci serije trenutno še ne vedo, koliko nadaljevanj bo imela celotna serija, ker scenarij še ni dokončan. Zaupamo vam lahko le to, da bo nastopila vrsta domačih igralcev.

Posamezne epizode te kriminalne serije bomo predvajali v poznih večernih urah, ker zaradi srhljivosti niso primerne za mladino.

Poglejmo si torej odlomek.

(rahlo zatemnjena scena, na njej trije možakarji, ki si med seboj podajajo prižgano bombo, zadnji obrne bombo okrog in publiki pokaže napis ETNOLOGIJA JUGOSLAVIJE, glasbena spremljava)

oddaja „NAŠI SLAVNI UMETNIKI“

Napovedovalka: V današnji oddaji iz glasbene sveta vam predstavljamo nenavadni trio umetnikov na izvirnih domačih glasbilih, katere so iztrgali preteklosti.

Mica Omerzel: Sestavni del slovenske kulture in načina življenja sta tudi pesem in godčevstvo. O glasbilih imamo na voljo le malo podatkov, kar je posledica relativno kasnega zanimanja za instrumentalno glasbo.

Predstavljamo tri glasbila, ki so za slovenski etnični prostor najbolj značilna, nekatera pa tudi najstarejša. Poslušajmo prvo pesem z naslovom: Smrt mlinarjeve žene.

(godci v sestavi: električna žaga, kladivo in srp zagodejo)

Napovedovalka: Sedaj nam bo tovarišica Micka Omerzel opisala posamezne inštrumente.

Micka Omerzel: Domača žaga se pogosto pojavlja na domačih freskah v izložbenih oknih in drugi tehnični literaturi. K nam se je kot ljudsko glasbilo preselila predvsem s Švedske. Ima dve stopnji. S prvo, na manj obratov, dosežemo nižje tone in z drugo višje. Uporablja se lahko tudi kot solistično glasbilo.

Kladivo z žebli zasledimo kot glasbilo že v 16. stoletju predvsem na področju Kroke in okolice.

Srp je eno najstarejših glasbil na Slovenskem sploh. V povezavi s kladivom pa se pojavi šele ob prelomu stoletja. Poslušajmo sedaj še drugo skladbo z naslovom:

Smrt žagarjeve neveste.

oddaja „ZRCALO TEDNA“

POROČILO O KONGRESU FOLKLORISTOV IN ETNOLOGOV

Bil je kongres in ni bil kjerkoligasibodi, temveč je bil, kot se za utrujene etnologue in folkloriste

spodobi in jim pritiče, v Rogaški Slatini, kjer teče voda v potokih in ni zastoj, temveč jo je treba piti za gotove denarje po kozarcih, ker je zdravilna. Za zdravila pa vemo, da ni deviz.

Za sedaj se dobi hvala Bogu še za dinarje in ni za študentovski žep, saj je znano iz naše kulturne zgodovine, da je znani slovenski vodopivec gospod Stritar na daljnem Dunaji šele na stara leta nabral toliko denarja, da si je privoščil kozarec rogaške, preden je za vedno zatisnil oko.

Pa ni bil gospod Stritar edina starina, ki je bila v napoto prizadevnemu vodstvu zdravilišča. V strahu pred trumo folkloristov in etnologov so ročno zavihali rokave in en-dva-tri pospravili z nebodigatreba Wandelbahnom, ki je že od postavitve zatiral razgled sodobnemu nebotičniku. Vrnimo se torej h kongresu, ki je bil brez dvoma v središču zanimanja vseh navzočih. Za nas študente pa je bil še posebej dobrodošel in poučen, saj se je slišalo marsikakšno o tem in onem, kako je bilo včasih in kako je danes in tudi za naprej se nam v takšni slogi odpirajo svetle perspektive.

Svetla bodočnost se nam je kazala predvsem v obliki podučne ekskurzije, ki smo jo zazirali v megleni prihodnosti jutrišnjega dne.

Prvi dan je tako minil brez večjih spodrslijajev. Električna je solidno delovala in mikrofoni so opravljali svojo funkcijo.

Sledil je daljši odmor, za oživitve vitalnih funkcij v zdraviliški restavraciji.

Po točki petnajst nadtočke rimska dve je sledila točka šestnajst kulturni program.

Šlo je zares. Bila je električna, bili so mikrofoni, bila je tehnika, bili so izvajalci in bili smo mi — publika.

Velika kristalna dvorana zdraviliškega doma je završala kakor v panju, ko se je pojavil kot povezovallec programa sam presvitli Kralj in v kali zatrl kulturnozgodovinske zablode o nerazumevanju gosposke do ljudske kulture.

Brž, ko smo rešili žalujoči zgodovinski problem, smo se študentje lotili akcije.

Naše geslo se je glasilo: Tudi urbana entologija naj ima svoje mesto! in drugo: Študent naj ima s seboj vedno beležnico! In je imela beležnico tudi gospodična kelnerca in si je skrbno zabeležila vse naloge, katere smo si zadali tisti večer. Bil je lep in smo dali mesto tudi folkloristom, ki se žal niso odzvali sila glasnemu klicu terena.

Krona vsega kongresnega prizadevanja je bila poučna ekskurzija, na kateri se je videlo marsikaj.

General Marko se je postavil na čelo in nas stisnjene v trojanske konje vodil v napad. V naletu smo prekoračili Sotlo in osvojili dobršen del hrvaškega ozemlja — brez odpora. In glej, tam vas domača!

Prišli smo sredi dopoldneva. Vas je bila prazna. Kmetje so bili na polju, otroci so odgnali živino na pašo, in glej — že truma kongresnikov po tej zaprašeni vaški cesti iz granitnih kock. Za hlevom so mukale motorne žage, iz skednja se je oglašal zvok kompresorja in iz črnih kuhinj je omamno dišalo po sadolinsu in umetnih smolah. Blažen ta, ki biva v tej stoletni romantiki.

Polne razmišljajočih vtisov krščanske vaške idile nas je zvesta roka pripeljala v Bistrico ob Sotli.

Postanek ni bil brez namena in uspeha. Bilo je kaj videti. Vsenaokrog polno zlatorumenih darov narave, ki jih ni za zametavati. Bili smo aktivni na levem in na desnem bregu terena in smo si kasneje izkušnje med seboj tudi izmenjavali in so bile nekatere prav grenke in kisle. Še najbolj si je prizadeval Trpko Značkovski, ki je mislil že na zimo in se ni predajal varljivi toploti jesenskega sonca, temveč je pridno in urno otresal orehe z drevesa.

Polni terenskih izkušenj smo se pognali naprej v nova spoznanja. Grad Podsreda. Iz bližnje zgodovine smo se preselili s časovnim strojem še bolj nazaj v polpretekli čas, za katerega smo ugotovili, da ni veljal nič. Pardon! Znotraj pa bližnja nam zgodovina.

V nadaljnjem se ničesar pomembnega ne zgodi. Tu in tam stoji kak grad, v katerem so izdelovali lekovite sokove in kazali stare zaprašene predmete, kakšna stara cerkev, ki ni za drugo nego za odmet, in še bolj stare hiše, katerim marljivi Kozjanci vneto spreminjajo puščobni videz. Naj bo kakor koli. Grad bo še ostal nekaj časa, cerkva je tako ali tako preveč, kosilo pa ne čaka in predsednik občine še manj.

Da so Kozjanci gostoljubni ljudje, smo spoznali na lastnih želodcih, in niso naši želodci kar tako, kajti je študentovski želodec pripravljen sprejeti dar še za naslednji dan.

Predsednik občine Šmarje nas je v strahu pred našim velikim zanimanjem za teren pričakal v zasedi. Dušo in telo nam je obtežil s tolikimi dobrotami, da nam je počitek v novi kulturni dvorani dobro del. Hojla! Postoj poslušalec, če misliš, da nas je spravila dremavica na noge. Kje pa! Slišali smo marsikaj zanimivega in koristnega, saj ni govoril in govoril kdrosigabodi ničvreden študent, temveč pametne glave akademske in proforske.

Tako smo izvedeli, da bomo študentje na istem gradu Podsreda gnetli in oblikovali glino, da bomo čistili in skrbno ohranjali partizanske puške in ne nazadnje, da bomo prinesli zaprašene operacijske mize in se urili v črni obrti rezanja telesa.

Uho je bilo ogreto ob bistrim mislih.

V strahu pred usodo gradu v Podsredi nam predsednik občine nastavi še zadnjo zanko.

Vas Kostrevnica. Prizorišče dogajanja — kulturni dom.

Čista etnologija. Bilo je krasno in živo kulturno dogajanje in ga ni posebno motil niti Marjan Kralj.

Raj za znanja željne študentovske glave.

Ljudsko kulturo smo zajemali kar z žlicami iz lončene sklede in je je bilo dovolj in še preveč in so jo še prinašali. Ravno, ko smo se dodobra otresli ene ljudskokulturne plasti, že nam pride nasproti druga — še slajša in prijetnejša. Človek ne ve, kam z vso to kulturo. Bilo je je toliko v tekočem in trdnem stanju, da so jo skrbne dekliške roke spravile v velike vreče in smo jo uživali še naslednje dni.

Združno smo ugotovili, da bi nam bila brez ek-skurzije kongresna situacija popolnoma nepojasnjena.

Takih kongresov si zato še želimo, ker so nam v poduk in zabavo.

oddaja „ZRNO DO ZRNA“

Mare: Poleg sodarjev, izdelovalcev sodov, in sodavičarjev, izdelovalcev sodavice, katere smo v naših oddajah že predstavili, vam danes predstavljamo poklic SODOVNIKOV ali SODNIKOV.

Ta prastara obrt, ki je po vsej Sloveniji razširjena še danes, je dobila svoje ime po bivališču prvega ustnovitelja tega ceha: tovariša Diogena, ki je, kot že rečeno, bival v sodu.

Tovariš Diogenes je to počel že štiri stoletja, preden je tovariš Kristus napravil iz vode vino.

Vsled tega nepričakovanega dogodka se je moral tovariš Diogenes zaradi pomanjkanja kapacitet preseliti pred svoje bivališče. Z razvojem tehnologije so SODNIKI pričeli uporabljati pri svojem delu vse preprostejša orodja, vse do današnjih dni, ko moderna doba zahteva najbolj priročne aparate.

SODNIKI so se od nekaj družili v svoje cehe, ki so znali biti močno številni.

Že v mlajši dobi so se jim pridružili tudi FRANKLARJI, da so kot ceh postali še močnejši in si tudi medsebojno izmenjavali delovne izkušnje.

Mojca: Zrno dodal, magister Janez Bogataj

„TV DNEVNIK“

Alenka: Naši zunanji dopisniki poročajo, da je upravnica Kozaškega muzeja tovarišica M. Kozar v prvih dneh oktobra obiskala Kozje. Ali je proizvodnja kozjega mleka od takrat porasla, dopisniki ne poročajo.

Iz mednarodnega prizorišča,

Na področju severnih Ameriških jezer v Krivem drevesu so se pričeli tradicionalni pincgavski dnevi, na katerih je z daljšim referatom sodeloval znani slovenski misijonar Irenej Friderik Bogataj na temo Uporabnost domačih krav na tradicionalni indijanski ohceti. Kot asistentka je z njim sodelovala indijanka iz plemena NIČ VEČ SULI.

Iz daljne Nemčije sporočajo, da je državno tožilstvo med enaindvajsetmesečno preiskavo ugotovilo, da gospodarski minister Lambsdorf ni prejel niti dinarja podkupnine od raziskovalnega sklada projekta Slovenci v zadepozitu in je sedaj prost kakor Slavec na veji.

Poglejmo si še naslednji prispevek.

Sanitarna inšpekcija je brez posebne analize odkrila v kuhinji slovenske narodopisne restavracije na Prešernovi cesti slaščice, katerim je že zdavnaj potekel rok uporabe.

Glavnemu kuharju, bodo zato izrekli mandatno kazen.

Najnovejšo agencijsko vest smo dobili iz Turčije, od koder poročajo o hudem potresu. Seizmologi ugotavljajo, da se je zemlja zarotila zoper dejstvo, da je znani kroparski misijonar,

častiti Kovačiček, plačal za slikanje armenske cerkve več kakor eno samo liro, in to brez pomisleka.

Iz kulturnega sveta.

Arheologi inštituta za arheologijo pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti so odkrili na področju ALPAMIRE jamo, v kateri so našli podrobno topografijo dela slovenskega etničnega ozemlja. Glede na piktografske značilnosti strokovnjaki domnevajo, da je topografijo skoraj zagotovo izrisal tovariš Kremenček. Delo je dobro ohranjeno in nam na treh straneh prikazuje način življenja Slovencev v kamni dobi. Dve kamniti sekiri, ena manjša — starejša, in druga večja — mlajša, nam jasno govorita o uvajanju inovacij v gospodarsko dejavnost.

Alenka: Šport in šah.

Iz Rogaške Slatine poročajo, da se je zadnja partija za naslov ekipnega državnega prvaka med ekipo folkloristov in ekipo etnologov končala z remijem.

Tako je po tridesetih kolih rezultat še vedno neodločen.

Ob koncu dnevnika pa še tole:

Federalna policija v ZDA je končno našla izgrednika, ki je med nadavnim obiskom dvočlanske delegacije iz Slovenije zaklical: THANK S GOD I M AMERICAN!

Izkazalo se je, da gre za belokranjskega izseljenca.

Ostanite še naprej z nami.

„VREME”

Dober večer.

Poglejmo, kaj nam danes kaže prognostična karta.

Tople zračne gmote so se iznad Jugoslavije pomaknile povsem v severni del Jadrana, zato v izpraznjeni prostor pritekajo z višinskimi tokovi ostre zračne sile iz CENTRALNEGA KO-ntinenta.

V naslednjih dneh zato pričakujemo pretežno oblačno in nestalno vreme z občasnimi nevihtami.

Večjih otoplitev ne pričakujemo.

TV DRAMA

Janez odhaja od doma, oblečen v stare cape s starim kufrom. Stipe igra na harmoniko, navzoči pojejo: Vöra bije, sunce mi zahaja, gda se dragi v Ameriko odpravla”.

Prvi glas: Dom razmajal je svoj veliki zvon, kakor da toži nad mestom Bog, kroži glas vse naokrog, trka na okna, bije ob duri, preko streh stresa s peroti črno grozo dušam nasproti, plaši in buri, bega otroka in sega z mračno roko starcu v prsi globoko.

Janez (s patosom): Pozdravljena mati... odhajam.

Da!

Zakoljite mačko za binkošti.

Sveta si, zemlja, in blagor mu, komur plodiš.

Adijo... Mati! (se obrne in odide)

Drugi glas: Moj Mate, jo, moj Mate!

Tretji glas: Pel je veliki zvon.

Prvi glas: V Ameriki koplje...

Drugi glas: Moj Mate, jo, moj Mate!

Janez (se vrne kot Johnny, s pisano srajco, kari-rastim jopičem in šekastimi hlačami):

Ou, maj kantri! Kok si ti bjutiful!

Študentka g. P. (priskaklja s klobučkom na glavi vsa smejoča):

Dobr dan! Jest sem pa iz Lublane prišla tuki proučvat izseljence.

Johnny: O vel, veri gud. Izseljenč tou sm pa ješt, jes ...

Vel, kuga bi vi rad od mene?

Študentka: Ja, mene zanima, a ne, kako ste vi sem pršou, pa tko ...

Johnny: Ou jes. Tou je blou pa veri težk, jes, veri težk. Veri hard

G. P.: Pa potlej?

Johnny: Vel potlej pa ... a, zlo hard, jes. Zlo težk.

G. P.: Kako pa kej Slovenci tukej živite? A znajo vsi dobr slovensk.

Johnny: Ou, tou pa. Jest slouvensk veri gud, pa moja otroc tut veri gud. Jes. Pouka, pa slivovic, jes, pa mamou tut svoj društu na hil gor.

G. P.: Ja, najlepša hvala. Veste, jest bom napisala etnološko nalogo o tem.

Johnny: Ooouuuu, veri gud.

G. P.: Veste, to je sedaj neki nouga. Mi smo prvi raziskovalci.

Ja, hvala! Nasvidenje!

Johnny: Nasvidenie ... bai! (počaka da idide)

O. K. Nancy, spust no naslednga noter!

Oddaja „STUDIO 2”

Drago: Spoštovane gledalke in gledalci. Nocoj je naš gost, sogovornik v studiu, znani slovenski etno-seksolog profesor Seksmenšek. Tema nocojšnjega pogovora bo: Vpliv seksualne vzgoje na vsakokratni način življenja.

Prizadevanja za odkrivanje ljudskosti v spolnih odnosih zavzema v etnoloških prizadevanjih pomembno mesto.

Seksmenšek: Vsekakor. Ta prizadevanja imajo pri nas že precejšnjo tradicijo, čeprav njegovi začetniki niso bili tako kot na vseh drugih področjih etnološkega raziskovanja — etnologi. Tako lahko omenimo škofa Antona Bonaventuro Jegliča, ki ga lahko imenujemo začetnika etnološkega raziskovalnega dela na področju načina spolnega življenja. Škof Jeglič si je v prejšnjem stoletju na tem področju močno prizadeval. Že bežen pogled na nekaj njegovih — misli nam to dokazuje. On pravi na primer: „Spoznal sem koliko nevednosti je pri mladeničih, ko odraščajo in se jim začno vzbujati huda poželjivost, ravno o teh pojavih v njihovem telesu, o njihovem izviru in o nevarnosti za telesno zdravje, če bi se poželjivosti streglo in bi se zato še bolj razvijala, da bi prevzela

dušo in telo. Iz te nevednosti prihaja prav mnogo nesreče, solza in obupa po naših družinah."

Kakor vidimo postavlja Jeglič spolnost v sfero duhovne kulture in ne samo socialne.

Drago: Občutek je, da so si ljudje do sedaj predstavljali spolno življenje predvsem v sferi materialne kulture.

Seksmenšek: Mislite? Ne vem, mogoče. Vsekakor pa je treba priznati, da je prešel romantično obliko gledanja na spolno kulturo, se pravi od preprostega sumiranja podatkov, kakor jih zasledimo pri Trdini, ki so morda relevantni za etnološko vedo, saj pravi, citiram: „Dati se mora pouk za vsestransko skrb, kako bi se vse telesne in duševne moči posameznikov tako razvile, da bi v teh bojih ne podlegli.“ Konec citata.

Drago: Torej duhovnost pred materijo? Lahko trdimo, da je bil metodološko omejen samo na eno plat človekovega bivanja?

Seksmenšek: Tega ne bi mogel trditi. Njegova metodologija je postavljala človeka v funkcijo z elementi njegovega primarnega raziskovanja. Svojo pozornost je posvečal tako socialni kot materialni kulturi. Citiram: „Kajti, kolilo pomanjkljivosti sem opazil mimogrede, ko sem se pri birmanju vozil skozi razne vasi. Kako so otroci oblečeni! Kako se igrajo! Kako se popolnoma goli kopljejo! Kako so žene in dekleta posebno v vročih dneh premalo spodobno oblečene.“ Konec citata. Kakor vidimo, ga zanima noša, otroške skupnosti, igre, šege, antropološka vprašanja in podobno.

Drago: njegova izkušnja in raziskava je torej temeljila na sprotne opazovanju.

Seksmenšek: Nikakor ne. Glede na trditve, ki jih je sam zapisal, lahko suponiramo, da se je sam intenzivno vključeval in uporabljal zelo sodobno metodo opazovanja z neposrednim sodelovanjem. Tako na primer pravi: „Molil sem, premišljeval in študiral, kako bi pomagal, ter se nazadnje za delo odločil“.

Dalje pravi: „Tvarina je jako važna, a glede pouka je neizrečno težko zadeti pravi način, kako naj se izvrši“. In na drugem mestu: „V dnu srca, sem bil že davno prepričan, da je premišljen pouk v tem oziru potreben.“

O svojih izkušnjah pa pravi takole: „Kar sem napisal je vse iz izkušnje vzeto“, in dalje „Dobil sem v tem oziru izredno mnogo izkušenj po deželi.“

To nam vsekakor jasno izpričuje, da je bil terenski delavec, ter da ga ni zanimala samo historična komponenta, ki je bazirala predvsem na lingvistični metodi, temveč predvsem neposredno pridobivanje izkušenj na terenu.

Drago: Pri tem je bil seveda preveč enostranski.

Seksmenšek: Vsekakor. Treba je povedati, da je bil pod močnim vplivom mladega Freuda, kar se v njegovem delu izraža na več mestih. Tako na primer pravi v nekem delu: „Ker je središče življenja po družinah ravno spolno življenje“, in na koncu vzklikne, kakor Galileo: „In vendar je spolni nagon središče vsega življenja!“

Drago: Profesor Seksmenšek, zahvaljujem se vam za tale pogovor in vam želim, da bi s svojimi študenti, vašimi nadaljevalci, imeli pri raziskavah še veliko uspehov.

Seksmenšek: Vsekakor. Svetujem jim predvsem neposredno vključevanje, to je terensko delo.

Drago: Hvala. S tem zaključujemo nocojšnji pogovor v Studiu 2. Lahko noč.

„SPORED NAŠIH KINEMATOGRAFOV“

KINOTEKA: Jubilejni program, vrtimo stare filme,

Ob 16-ih: domači, črnobeli, nemi:

Čarodejni obred in mit nakolenčnika ter bosmana v režiji Borisa Orla.

Ob 18. in 20. uri: ameriško-jugoslovanski zgodovinski spektakel: **Narodopisje Slovencev II. del.** Režija: Rajko Ložar. Glavne vloge: Frank Kottnik, Anthony Breznik, Martha Ložar idr. Prodaja vstopnic uro pred prvo predstavo. Prosimo obiskovalce, da ne zamujajo predstav!

UNION: Končno tudi na naših platnih ena najbolj gledanih filmskih mojstrov in priznanega italijanskega režiserja. Dobitnik 4 oskarjev, italijanska barvna zgodovinsko-socialna drama: **20. stoletje**, Režija in scenarij: Glorio Cremonchi. V glavnih vlogah: Nives Sulli/dobitnica oskarja za najboljšo žensko vlogo v letu 1982/, in mlada, uspešna debitantka Mariana Fticci. Ob 15,30, 18. in 20,30.

Ob 10. uri MATINEJA:

češkoslovaški otroški znanstveno-poučni film: **Mlinočki a žagi na Krkem.** Režija Janek Bogatajev.

Obvezno za vse bruce!

KOMUNA: Domača znanstvenofantastična kriminalka: **Pogledi na poglede** režiserja Slobodana Etnolgića. V glavnih vlogah nastopa vrsta naših najboljših igralcev: Villy Novak, Anđelko Bašić, Veko Kremenkov, Mary Makarova idr. Film je dobil na festu 1978. leta prvo nagrado za najbolj napeto zgodbo leta. Dvorana je zato klimatsko hlajena. Samo ob 16. in 18.15.

Ob 20,30, kakor ves ta teden, tudi danes ROGAŠKA PO ROGAŠKI. Izbor letošnjih nagrajencev s festivala v Rogaški Slatini: domači barvni, tragikomedija, dobitnik 4 zlatih vrelcev:

Maratonci tečejo svoj zadnji krog.

Ne zamudite!

BEŽIGRAD: Švedsko-jugoslovanska grozljivka: **V Sloveniji bi me zadržala le smrt.** Režija Nives Sultczsonn. V glavnih vlogah: smetarski delavci. Ob 16., 18. in 20. (Srbohrvaški podnapisi).

TRIGLAV: Angleška CS srhljivka: **Okamenela živa bitja.** Režiser: Tonny Mc Cevc. Ob 16., 18. in 20. (Ni primeren za bruce.)

VIČ: Ameriški barvni western: **Ljutomerske konjske dirke.** Režija: Angelos Baas. V glavni vlogi: John Wayne. Ob 15., 17., 19. in 21. (Film se izteka.)

ŠIŠKA: Honkonški barvni karate film: **Sežgani in prerajeni človek.** Režija: Mill McMathe. Ob 15., 17., 19. in 21. uri.

SLOGA: Italijansko-francoska erotična komedija: **Doktor roman.** Režija: George Fick-Foucau. V glavni vlogi doktor in nepozabna Brigitte Ethnologie. Brucom ne dovolimo ogleda!

Otroški kino MOJCA: Slovenski barvni, pustolovski: (Ta čudovita bitja) — **Zverinice iz Rezije**

režiserja Milka Matičetova. Ob 16. in 17,30. Prednost imajo bruci, stare bajte si film lahko ogledajo le s potrjenim indeksom.

SVOBODA—DOLGI MOST: Domači barvni CS akcijski film: **Vrtne veselice v okolici Ljubljane**. Scenarij: Marc Meglich, režija: Juan Šprajc. Ob 15., 17., 19. in 21. uri. Bruci, ne zamudite!

SAVLJE: ameriški barvni, socialna drama, **The Greencave Village**. Režija: Slawco Flintstone. Ob 16., 18. in 20.

RADOMLJE: ameriški barvni, znanstveno fantastični: **Odmirajoči stari svet vasi**. Režija: Boris Cook. Ob 15., 17., 19., in 21. uri.

ČRNUČE: nemški barvni musical: **Mannheim Mannheim**. Režija: Ingrid Nachtigal. Ob 16., 18. in 20.

KINO CANKARJEV DOM—VRHNIKA: Ameriška barvna melodrama: **The story of Galjevich Place**. Režija: Marilyn Ravnik. Nepozabni dr. Rossi in Alicon McCainzy v glavnih vlogah.

KINO CENTER KRANJ: gorenjski barvni, pustolovski, risanka: **Čuri—Muri v Afriki**. Režija: Zmagoslav Šmitek.

KINO RADOVLJICA: Ameriška burleska: **Thank God I'm Slovenian**. Z nepozabnim Fredom Bahovcem v glavni vlogi. Režija Nives Sulyck. Ob 15., 17., 19., 21. uri.

IV. Kader katerimo kej na oči gre, ali mrena, al pika.

1. Galun stop u vod, katera je iz kraujiga mleka žgana, iz tisto vodo oči zmivej. 2. Teh ermeneh fiol ženft u oči devej. 3. Golobova kri je tud dobra.

V. Kader zmeram iz oči tečejo souze.

1. Gartrože nad vod kuhej, jenu oči s tem maž.

VI. Kader iz oči gnoj teče, al de so kemežlave.

1. Med jenu jesih ukep skuhej, s tem oči maž.

Za ušesa. Kader ušesa bole inu čas teko.

1. Kiselco stouc, inu ženft u ošesa kapli. 2. Kono-pnu volje, jenu kafro noter stopleno po ene tri kapelce u ušesa uli. 3. Tega šerokiga terpotca ženft u ušesa kapli. 4. Doujeh šmarenc korenine kuhej na mleku, iz tistem ušesa moč.

Kader prou na šlišiš. Eno žaubo naredi-uzem I. quintelc lepotke, tolk masti, rehku eniga semena stouc, tudi nagelnovih žbic tolk, žefrana tud en kvintelc, to zmešej med en mal medu, u temu moč en mal pavole, utekni jo notri. 2. Brinou volje u ušesa kapej. 3. Gunderman stoučen, tist ženft u ušesa kapat.

Kader se u ušesih gnoji.

1. Rožmarin na vinu skuhej, inu na uho gorko spušej. 2. Žgajne, u katerimu je hmel namočen biu, tist noter u ušesa kapaj.

Kader kej u ušesa zleze.

1. Stouc zobnikouga semena zmešej med vosk, nared eno svečo, tisto peržgi, pust, de se bo u ušesa kadil: nej bo noter u ušesih kar živiga oče, use gre samu ven. 2. Pelinouga ženfta u ušesa nali. 3. Teh grenkih mandelnou volje je tud za to, če ga dost naliješ u uho. 4. Z laškimi voljam uho zali, je tud dobru.

Kader katermou u ušesih piska, al zvoni.

1. Mandelnou volje, u katerimu je kafra stoplena, tistu u ušesa kapat. 2. Palzam je tud dober u ušesa kapat. 3. Kozlovo scavenco gorko u ušesa ulivat. 4. Weirauh prou u slahkimu vinu skuhej, gorko u ušesa ulivej. Za nos ercniije.ije.

Kader katermo kašna reč u nos rase, se velikrat permeri, de človeku rase kakšna taka reč u nos, ket en meso, inu zlo smerdi, to se na more drugač pregnat, ket primi iz klešam, en malu ven potegni, odreži iz britvo, potlej toku naredi: stouc eno korenino Elciana, utekni u nos, inu ga imej čez noč notri, potem naredi žaubo, uzem kraujiga mleka, korenine eno pest, tisto stouc, uzem ženft u eno posodo, noter zmešej za dva groša masti, tud kadila entolku, za en groš rišpeta, en tolku laškiga volja, to use ukup zmešej iz leto žaubo se maž po nos.

Kader katerimu preveč kri iz nosa teče.

1. Bezgov perje stouc, tist šnofej. 2. stouc eno hrastovo šiško, jo dobru posuš, inu tolk galuna, tisto štupo šnofej.

Za usta

Kader se katerimu meherji po ustih rounajo, al žnabli pokajo.

1. Če žnabli pokajo, pomaš iz fijołnim voljam. 2. Ženft iz te gosposke kiselce, iz tistim moč, to zacel use take meherje.

LJUDSKA MEDICINA

MEDICINSKE BUKVE (nadaljevanje in konec)

S to številko zaključujemo besedilo iz rokopišnega zvezka o ljudski medicini, čeprav zveščič še ni izčpan. Besedila je za objavo pripravljaj **JULIJAN STRAJNAR**.

Za oči

I. Za vošpce oči. Kiselco stouc tisto vobeže na oči.

II. Za prisad u očeh.

Uzem plajbasa, stouc ga cel drobnu, de bo štupa (če očeš več žaubo naredit, več ga uzemi) u en glažik kafro, jenu ali laškiga volja noter, pust en cajt stat, de se kafra stopi; potlej uli laškiga volja noter, pust en cajt stat, de se kafre stopi; potlej uli laškiga volja u pounu, inu ene po mejn voska, den na vogen, de zavre dobru; uzem dol, kader se že na po pohladi, usuj noter to stouceno štupo od plajbajsa, inu tistu volje iz kafro, inu toku dougu mejšej, de se začne terdit; iz te žaubo flajšter naredi čez oku 12 ur.

III. Za koune oči.

1. Uzem fengelna ženfta, skuhej ga na med s tem oči maž.

2. Urednakou ženft iz medam zmešan.